

ความเป็นมาของปัญหา

การที่ประเทศชาติจะพัฒนาเศรษฐกิจให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ จะต้องพัฒนาหลาย ๆ ด้าน การพัฒนาการศึกษาดีเป็นแผนสำคัญแผนหนึ่งที่จะสนับสนุนให้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาการศึกษาจำเป็นจะต้องมีกำลังคนที่มีความสามารถ ช่วยกันพัฒนาให้เยาวชนของชาติเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในภายภาคหน้า ผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษาคือ ครูอาจารย์ ซึ่งเป็นผู้ที่จะต้องรับผิดชอบในเรื่องการเรียนการสอน ตลอดจนพัฒนาความเจริญเติบโตของเด็ก และเป็นผู้มีส่วนในการส่งเสริมความเป็นอยู่ของสังคมให้ดีขึ้น ในการที่ครูจะปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบของตนให้ได้ดั่งนั้น จำเป็นจะต้องมีความรู้ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี ครูจะต้องมีความสนใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ ของตัวและแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ การแสวงหาความรู้ของครูอาจทำได้หลายวิธี เช่น การศึกษาต่อในชั้นที่สูงกว่าเดิม การเข้ารับการอบรมจากสถาบันการศึกษาเป็นครั้งคราว การเข้าฟังคำบรรยายจากผู้เชี่ยวชาญในแขนงวิชาต่าง ๆ ตลอดจนการค้นคว้าศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองซึ่งได้แก่ การอ่าน

การอ่านหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็นแก่ผู้อ่านในทุกอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพครู ที่จะต้องมีความรอบรู้วิชาการต่าง ๆ เป็นอย่างดี เพื่อจะได้อบรมสั่งสอนให้ศิษย์เป็นผู้มีความรู้ เป็นคนดีมีคุณธรรม ครูจึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาความรู้อยู่เสมอ แม้ว่าครูบางคนจะไม่มีโอกาสศึกษาต่อกก็ตาม แต่ครูเหล่านั้นก็สามารถที่จะเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานได้โดยการอ่าน การอ่านมีประโยชน์แก่ครูหลายประการ การอ่านจะช่วยให้ครูได้รับความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้การสอน

มีประสิทธิภาพดี นักเรียนมีความรู้ความสามารถดี ฉะนั้นจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่จะศึกษาถึงความสนใจในการอ่านของครู เพื่อจะได้ทราบว่าครูแต่ละสายวิชาอ่านหนังสืออะไรกันบ้าง อ่านอย่างไร เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการจัดหาหนังสือให้สนองความต้องการของครู และในขณะเดียวกันผู้มีหน้าที่ในการจัดพิมพ์หนังสือจะได้จัดพิมพ์หนังสือให้สอดคล้องกับความต้องการของครู ซึ่งจะทำให้ครูทุกคนมีความรู้ ความสามารถ มีประสิทธิภาพในการสอน เป็นผู้มีส่วนที่จะทำให้แผนพัฒนาการศึกษาคำเนินไปสู่จุดหมายที่วางไว้

ในต่างประเทศได้มีผู้ทำการวิจัยในเรื่องการอ่านอย่างกว้างขวาง ในประเทศไทยก็มีผู้สนใจทำการวิจัยในเรื่องนี้กันมาก สำหรับความสนใจในการอ่านของครูนั้นยังไม่มีใครทำการสำรวจความสนใจในการอ่านทั่วไปมาก่อน เท่าที่ผ่านมาเป็นเพียงสำรวจความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์หรือวารสารอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจในการสำรวจความสนใจในการอ่านทั่วไปของครูระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในประเทศไทยได้มีผู้ทำการวิจัยเรื่องความสนใจในการอ่านอย่างกว้างขวาง ในทุกระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ทั้งที่เป็นผลงานวิจัยในชั้นปริญญาตรีและปริญญาโท

ผลงานวิจัยในประเทศเกี่ยวกับการอ่านที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ เรื่องนี้มีดังนี้คือ

ในปี พ.ศ. 2511 รมย์ อุปรมย์ ได้ทำการสำรวจเรื่องการศึกษาความสนใจของอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีต่อหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาอังกฤษ และภาษาไทยในกรุงเทพฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสนใจทั่วไปของอาจารย์มหาวิทยาลัยในการอ่านหนังสือพิมพ์รายวันทั้งฉบับภาษาอังกฤษและภาษาไทย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งได้ส่งให้แก่อาจารย์ชายหญิงในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ 5 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวนทั้งสิ้น 235 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เกณฑ์เปรียบเทียบจากค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย ผลจากการวิจัยปรากฏว่า หนังสือพิมพ์ที่อาจารย์มหาวิทยาลัยชอบอ่านมากที่สุด ฉบับภาษาไทย ได้แก่ สยามรัฐ เคลวินิวส์ ไทยรัฐ พิมพ์ไทย ฉบับภาษาอังกฤษ ได้แก่ The Bangkok Post การอ่านส่วนใหญ่มักอ่านที่บ้าน และอ่านประมาณวันละ 11-20 นาที การอ่านมักจะอ่านเฉพาะข่าวหรือบทความที่สนใจ อาจารย์มหาวิทยาลัยจะอ่านหนังสือพิมพ์วันละ 2 ฉบับ จะอ่านทุกวันและอ่านเมื่อมีเวลาว่าง ทั้งนี้อาจารย์ชอบอ่านข่าวการเมืองในประเทศในหนังสือพิมพ์ฉบับภาษาไทยและอ่านการเมืองต่างประเทศในหนังสือพิมพ์ฉบับภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตามก็ประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านหนังสือพิมพ์ทั้งในด้านการสอนและประโยชน์ทั่วไป¹

ในปีต่อมา คือ ปีพ.ศ. 2512 พรทิพย์ พึ่งพิง ได้ทำการวิเคราะห์ความสนใจของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคการศึกษา 1 (พระนคร ธนบุรี นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร และนครปฐม) ที่มีต่อวารสารทางการศึกษาของไทยรวม 10 ฉบับ คือ จันทรเกษม มิตรครู วิสามานุกศึกษา วิทยุศึกษา วิทยาจารย์ อาชีวสาร ศูนย์ศึกษา วิทยาสาร คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบถึงความสนใจของครูที่มีต่อวารสารทางการศึกษาของไทยซึ่งจัดทำโดยทางราชการ สมาคมการศึกษา และหน่วยงานเอกชน โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูที่สอนในระดับชั้น ม.ศ. 1-5 จำนวน 650 ฉบับ ได้รับกลับคืนจำนวนร้อยละ 80.62 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนใหญ่ใช้วิธีหาค่าร้อยละและหาค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยปรากฏว่า ลักษณะความสนใจของครูส่วนใหญ่มุ่งที่

¹ รมย์ อุปรมัย, "การศึกษาความสนใจของอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีต่อหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาอังกฤษและภาษาไทยในกรุงเทพฯ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511), หน้า 74-82.

ประโยชน์ของวารสารในด้านการศึกษาทั่วไป ความรู้ทั่วไปและความรู้ทางการสอน สำหรับความสนใจของครูที่มีต่อวารสารการศึกษาแต่ละฉบับอยู่ระหว่างสนใจน้อยถึงสนใจปานกลาง ประโยชน์ของวารสารการศึกษามีความสัมพันธ์กับลักษณะความสนใจ วัตถุประสงค์และความสนใจของครูในการอ่านวารสารการศึกษาแต่ละฉบับตรงกับวัตถุประสงค์ของวารสารฉบับนั้น ๆ และมีแนวโน้มว่า ครูต้องการให้การจัดทำวารสารทุกฉบับดำเนินตามวัตถุประสงค์ของวารสารฉบับนั้น ๆ และดำเนินตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้¹

ส่วนการสำรวจความสนใจการอ่านของบุคคลที่กำลังจะเป็นครูนั้น ปรากฏว่า ในปี พ.ศ. 2512 ประสิทธิ์ กาพย์กลอน ได้ทำการศึกษาเรื่องนิสัยการอ่าน รสนิยม และความสนใจในเรื่องราวต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร และวารสารของ นิสิตนักศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปีการศึกษา 2512 ได้ส่งแบบสอบถาม ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยให้แก่ นิสิตนักศึกษาจำนวน 1,000 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นิสิตนักศึกษาเกินกว่าร้อยละ 50 อ่านหนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสารและวารสารเป็นครั้งคราว ใช้เวลาอ่านประมาณวันละ 30 นาที ที่บ้านหรือหอพัก ชอบอ่านเรื่องทั่วไปมากเป็นพิเศษ นักเขียนที่ได้รับความนิยมมากที่สุดร้อยละ 21.47 คือ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช หนังสือพิมพ์รายวันที่มีผู้อ่านมากที่สุด ร้อยละ 39.87 คือสยามรัฐรายวัน ส่วนนิตยสาร วารสาร

---

¹พรทิพย์ พึ่งพิง, "การวิเคราะห์ความสนใจของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคการศึกษา 1 ที่มีต่อวารสารการศึกษาของไทย" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512), หน้า 76-84.

ที่มีผู้อ่านมากที่สุด ร้อยละ 17.58 คือ สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์¹

ในปี พ.ศ. 2520 อัญชลี แซ่มชุกกลิ่น ได้ทำการวิเคราะห์เรื่องการสำรวจความสนใจในการอ่านของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะสำรวจแนวทางการอ่านโดยทั่วไปของนิสิต ปัญหาและอุปสรรคต่อการอ่านหนังสือสาขาวิชาที่ชอบอ่าน นักประพันธ์ที่ติดตามผลงานประจำ หนังสือพิมพ์และวารสารที่ชอบอ่าน การใช้ห้องสมุด และความคิดเห็นต่อห้องสมุดที่ใช้อยู่ประจำ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม ซึ่งได้ส่งให้แก่นิสิตครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2518 แบบสอบถามได้คืนมาทั้งสิ้น 713 ชุด และเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบของร้อยละและค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นิสิตคณะครุศาสตร์จำนวนมากที่สุดใช้เวลาว่างด้วยการอ่านหนังสือ จุดประสงค์ของนิสิตในการอ่านหนังสือคือ เพื่อให้มีความรู้เพิ่มเติมและกว้างขวางขึ้น นิสิตชอบนักเขียนที่มีความชำนาญเฉพาะวิชา และชอบวิธีการเขียนแบบความเรียง ข่าวและคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์ที่นิสิตสนใจคือข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมือง ประเภทของวารสารที่สนใจคือ วารสารบันเทิง อุปสรรคที่สำคัญในการอ่านคือ การอ่านภาษาต่างประเทศ หนังสือสาขาที่สนใจมีน้อยและปัญหาทางด้านสุขภาพของนิสิตเอง ห้องสมุดที่นิสิตใช้ประจำคือ ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ โดยเฉลี่ยนิสิตเห็นว่าบริการห้องสมุดมีความเหมาะสมปานกลาง เกี่ยวกับหนังสือในโปรแกรมการสอนปรากฏว่า นิสิตสนใจอ่านหนังสือในโปรแกรมที่นิสิตเลือกเรียนเป็นวิชาเอก

¹ ประสิทธิ์ กาศย์กลอน, "การศึกษาเรื่องนิสัยการอ่าน รสนิยมและความสนใจเรื่องราวต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร และวารสารของนิสิต นักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปีการศึกษา 2512" (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2514), หน้า 84-91.

นักประพันธ์ไทยที่นิสิตศึกษาค้นคว้าผลงานประจำ คือหมยันที นักประพันธ์ชาวต่างประเทศคือ
ชาร์ล คิกเกนส์¹

สำหรับในต่างประเทศนั้นได้มีผู้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการอ่านไว้ดังนี้

ในปี ค.ศ. 1957 เจ. ลีส (J. Lees) ได้ทำการสำรวจเรื่อง การอ่าน
ของผู้ใช้ห้องสมุดประชาชน รอคเคิล (Rochdale Public Library) ในประเทศ
อังกฤษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจนิสัยในการอ่านของผู้ใช้ห้องสมุดดังกล่าว ตัวอย่าง
ประชากรคือผู้ใช้ห้องสมุดประชาชน รอคเคิล ซึ่งมีระดับการศึกษาต่าง ๆ ตั้งแต่ประถม
ถึงมหาวิทยาลัย จำนวน 78 คน เป็นหญิง 32 คน ชาย 46 คน มีอายุระหว่าง 20-
30 ปี เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเสนอในรูปของ
ร้อยละ ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้อ่านจำนวนมากที่สุดร้อยละ 14 ชอบอ่านนวนิยายที่
เป็นที่นิยม ซึ่งได้แก่ นวนิยายลึกลับ นวนิยายตะวันตก นวนิยายรัก นวนิยายตลก ชาย
ชอบอ่านนวนิยายมากกว่าหญิง ชายหญิงที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาชอบอ่านนวนิยาย
จำนวนมากที่สุดร้อยละ 10 หญิงที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาและอาชีวศึกษา
อ่านหนังสือสารคดีเพียงเล็กน้อย หญิงมักจะอ่านหนังสือประเภทเศรษฐกิจในครัวเรือน
ศิลปะและมนุษยศาสตร์ ชายชอบอ่านหนังสือประเภทวิทยาศาสตร์ การเมืองและศาสนา
ชายหญิงจะอ่านหนังสือโดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 3 เล่ม สำหรับการใช้ห้องสมุด ปรากฏว่า
ชายในระดับการศึกษาชั้นอาชีวศึกษาใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาและอ่านหนังสือความรู้ทั่วไป
ส่วนชายหญิงในระดับการศึกษาชั้นอุดมศึกษาใช้ห้องสมุดเพื่อค้นคว้าข่าวสาร หนังสือพิมพ์
ที่ชายและหญิงสนใจอ่าน คือ นิวส์ครอนิคิล (News Cronicle) เคิลีเอกซเพรส

¹ อัญชลี แซ่มชุกกลิ่น, การสำรวจความสนใจในการอ่านของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ แผนกวิชาบริหารศึกษาศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 200-208.

(Daily Express) เดลีเมล์ (Daily Mail) และเดลีมิรเรอ (Daily Mirror)¹

ในปี ค.ศ. 1967 เอส. เอ็น. สหาย (S.N. Sahai) ได้ทำการสำรวจเรื่องแนวโน้มในการอ่านของผู้ใช้ห้องสมุดในรัฐพิหาร ประเทศอินเดีย โดยสุ่มตัวอย่างเลือกจากผู้ใช้ห้องสมุดจำนวน 300 คน จากห้องสมุดประชาชนต่าง ๆ คือ ห้องสมุดศักดิ์จันนันทะสิงห์ (Sachchidananda Sinha Library) ซึ่งเป็นห้องสมุดศูนย์กลางของรัฐพิหาร ห้องสมุดบริติชเคานซิล (The British Council Library) และห้องสมุดพิหารตีไฮซี (Bihar Hitaishi Library) ซึ่งเป็นห้องสมุดตำบลของเมืองพัตนา วัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อต้องการทราบแนวโน้มของนักอ่านในเมืองพัตนา (Patna) และเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพและลักษณะเนื้อหาของหนังสือที่เขาชอบ ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้ที่ใช้ห้องสมุดจำนวนมากที่สุดร้อยละ 68.7 เพื่อยืมหรืออ่านหนังสือ ผู้อ่านส่วนใหญ่จำนวนมากที่สุดร้อยละ 44 เข้าห้องสมุดสัปดาห์ละครั้ง สำหรับเวลาที่ใช้ในการอ่านในห้องสมุดหรือที่บ้าน ปรากฏว่าทั้งชายและหญิงจำนวนมากที่สุดร้อยละ 72.7 อ่านหนังสือที่บ้านและส่วนใหญ่ใช้เวลาในการอ่านสัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง ส่วนเวลาที่ชอบ ผู้อ่านจำนวนมากที่สุดร้อยละ 52.3 ชอบใช้ห้องสมุดในเวลาเย็น ผู้อ่านจำนวนมากที่สุดร้อยละ 59.3 มีจุดประสงค์ในการอ่านหนังสือเพื่อจะเพิ่มพูนความรู้ และรองลงมาเพื่อจะไต่ทำงานที่ดีขึ้น ผู้อ่านจำนวนมากที่สุดร้อยละ 61.3 อ่านหนังสือสารคดี आयुมีส่วนสำคัญต่อการอ่านนวนิยาย ผู้อ่านที่ชอบอ่านนวนิยายมากที่สุดคือ ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ผู้ที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ชอบอ่านนวนิยายมากที่สุด สำหรับบุคคลในอาชีพต่าง ๆ ปรากฏว่า ครูและนักเรียนชอบอ่านหนังสือสารคดี หนังสือสาขาที่ผู้อ่านชอบมากที่สุดคือ ชีวิตประวัติ รองลงมาชอบอ่าน

¹J. Lees, "Rochdale Reading Survey 1957," Research in Librarianship 1 (June 1967): 158-163.

วรรณคดีและการเมือง¹

ต่อมาในปี ค.ศ. 1975 ลูซิล โคลแมน แบนคิส (Lucille Coleman Bandes) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การอ่านของครูซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในงานอาชีพที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามแก่ครูในโรงเรียนประถม 10 โรงเรียน และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา 8 โรงเรียน ใน 5 รัฐ ซึ่งเป็นรัฐที่มีการนิเทศการศึกษา และได้สัมภาษณ์บรรณารักษ์ของสมุด โรงเรียนทั้ง 18 โรงเรียน แบบสอบถามได้คืนมาทั้งหมด 331 ชุด การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญระหว่างครูซึ่งอ่านหนังสือที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและครูที่อ่านหนังสือการศึกษาเพียงเล็กน้อยหรือไม่อ่านเลยว่าจะมีผลต่อประสิทธิภาพการสอนเพียงไร และปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมจะมีอิทธิพลหรือไม่ จากการวิจัยพบว่า นิสัยรักการอ่านของครูจะสัมพันธ์กับจำนวนและชนิดของสิ่งพิมพ์นั้น ครูประถมโดยเฉพาะในระดับประถมต้นจะอ่านมาก ครูหญิงอ่านมากกว่าชาย การอ่านจะมีมากขึ้นตามอายุซึ่งจะมากจนอายุ 61 ปี สมมุติฐานทั้งหมดจะเกี่ยวข้องกับบุคลิกของแต่ละคน ทักษะคติต่อการสอนจะมีผลอย่างมากต่อความแตกต่างของการอ่าน ทักษะคติต่อคุณค่าของการอ่านในค่านานการศึกษาเป็นประการที่ 2 และความสนใจในค่านานความรู้เป็นประการที่ 3 ปัจจัยสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ต่อการอ่านในอาชีพอย่างมาก อย่างไรก็ตามปัจจัยสิ่งแวดล้อมจะมีอิทธิพลมากที่สุดต่อครูในชั้นมัธยมศึกษาที่อ่านหนังสือมาก และไม่มีอิทธิพลต่อครูในชั้นประถมศึกษาที่อ่านน้อย นอกจากนั้นยังพบว่าปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมสัมพันธ์ต่อการอ่านอย่างมากเป็นประการแรก

¹ S.N. Sahai, "Reading Trends of Library Users in Bihar (India)," Unesco Bulletin for Libraries 25 (May-June 1971): 151-157.

ทัศนคติที่ได้รับจากเพื่อนร่วมงานมีอิทธิพลต่อการอ่านเป็นประการที่ 2 และลักษณะของโปรแกรมการสอนที่ครูสอนในโรงเรียนเป็นประการที่ 3¹

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ต้องการทราบ ความสนใจของครูระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร ต่อการอ่านในหัวข้อต่อไปนี้

1. ลักษณะการอ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของครูแต่ละสายวิชา
2. ประเภทของหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่ครูสนใจและชอบอ่าน
3. ลักษณะหนังสือและสิ่งพิมพ์ที่ครูสนใจอ่าน
4. ปัญหาในการอ่านของครู
5. สภาพการใช้ห้องสมุดของครู
6. ความคิดเห็นของครูต่อห้องสมุดที่ใช้ประจำ

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสำรวจในครั้งนี้คือ ครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและปลายสามัญของโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานครในปีการศึกษา 2519 โดยสุ่มตัวอย่างจากเขตต่าง ๆ 12 เขต ๆ ละ 1 โรงเรียนที่เลือกได้แก่ สวนกุหลาบวิทยาลัย ราชานิวาส กุญที่รุทธารามวิทยาคม ปทุมคงคา วัดสระเกศ สตรีศรีสุริโยทัย เจริญอุดม วัดอินทาราม วัดปากน้ำ สตรีวัชรพงษ์ ปัญญาารคุณ วัดราชโอรส สุ่มตัวอย่างประชากรจากครูสายวิชาต่าง ๆ ทั้งหมด 7 สาย ๆ ละ 50% ของครูในสายวิชา ตัวอย่างประชากรที่อยู่ในขอบเขตสำรวจทั้งสิ้น 500 คน

---

¹Lucille Coleman Bandes, "The Professional Reading of Teachers as a Function of Their Professional Characteristics in Interaction with Their School Environment," Dessertation Abstract International 36 (June 1976): 7706 A.

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยเรื่องนี้

1. ผลการวิจัยจะทำให้บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาได้ทราบลักษณะการอ่านของครูแต่ละสายวิชา ประเภทของหนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์ที่ครูสายวิชาต่าง ๆ สนใจอ่าน ตลอดจนปัญหาหรืออุปสรรคในการอ่าน เพื่อบรรณารักษ์จะได้จัดหาหนังสือให้สนองความต้องการของครูได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
2. ผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบความคิดเห็นของครูค้อบริการห้องสมุดโรงเรียนซึ่งครูส่วนใหญ่ใช้เป็นประจำ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงบริการห้องสมุดให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. จะทำให้สำนักพิมพ์ได้แนวความคิดในการผลิตหนังสือให้ตรงตามความต้องการของครูส่วนใหญ่

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม ถือว่าเชื่อถือได้และวัดได้ตามวัตถุประสงค์
2. คำตอบที่ได้รับคืนมาจากครูถือว่าเป็นความจริงและเชื่อถือได้

วิธีดำเนินการค้นคว้าวิจัย

1. สุ่มตัวอย่างประชากรแบบแยกประเภท (Stratified Random Sampling) จากครูในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและปลายสายสามัญของโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร
2. สร้างแบบสอบถามโดยรวบรวมข้อมูลจากหนังสือและบทความในวารสารที่เกี่ยวกับการอ่าน ตลอดจนแบบสอบถามเกี่ยวกับการอ่านที่ผู้วิจัยอื่นได้ทำการวิจัยไว้แล้ว มาสร้างแบบสอบถามชนิดกำหนดคำตอบให้และแบบประเมินค่า
3. ส่งแบบสอบถามให้ตัวอย่างประชากรทั้งหมดจำนวน 500 คน ตามที่ได้สุ่มไว้ในข้อ 1. กว้ยตนเองและทางไปรษณีย์บ้าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลไปเก็บด้วยตนเอง และให้ผู้ตอบส่งกลับคืนมาทางไปรษณีย์สำหรับโรงเรียนที่อยู่ไกล การคมนาคมไม่สะดวก

5. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติเบื้องต้นคือ การหาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในแบบสอบถามต่าง ๆ ดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 ชนิดเติมค่าอย่างสั้น วิเคราะห์เกี่ยวกับประวัติส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามในค่านักเพศ อายุ สถานะของการสมรส วุฒิ ประสบการณ์ในการสอน วิชาที่สอน ชั้น เสนอค่าเป็นร้อยละโดยใช้สูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

แบบสอบถามตอนที่ 2 ชนิดแบบประเมินค่า วิเคราะห์เกี่ยวกับความสนใจต่อการอ่านหนังสือหมวดต่าง ๆ เสนอค่าเป็นค่าเฉลี่ยน้ำหนักค่าตอบแบบประเมินค่าโดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fX^1}{N} \quad \text{และ} \quad S.D. = \sqrt{\frac{\sum fX^2}{N} - \left(\frac{\sum fX}{N}\right)^2}$$

แบบสอบถามตอนที่ 3 ชนิดกำหนดค่าตอบให้และเติมข้อความสั้น ๆ วิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะการอ่านหนังสือทั่วไป เสนอค่าเป็นร้อยละ

แบบสอบถามตอนที่ 4 ชนิดกำหนดค่าตอบให้ เติมข้อความสั้น ๆ และชนิดแบบประเมินค่า วิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพการใช้ห้องสมุด และความเห็นของครูต่อบริการห้องสมุดที่ใช้ประจำ เสนอค่าเป็นร้อยละและเสนอค่าเฉลี่ยน้ำหนักค่าตอบแบบประเมินค่า

¹ ประคอง วรรณสุต, สถิติประยุกต์สำหรับครู, พิมพ์ครั้งที่ 4. (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2517), หน้า 42.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 52.

แบบสอบถามตอนที่ 5 ชนิดกำหนดคำตอบให้ เติมข้อความสั้น ๆ และชนิดแบบประเมินค่า วิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะการอ่านวารสารและความสนใจของครูที่มีต่อเรื่องราวต่าง ๆ ในวารสาร เสนอค่าเป็นร้อยละและเสนอค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบแบบประเมินค่า

แบบสอบถามตอนที่ 6 ชนิดกำหนดคำตอบให้ เติมข้อความสั้น ๆ และชนิดแบบประเมินค่า วิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะการอ่านหนังสือพิมพ์และความสนใจของครูที่มีต่อเรื่องราวต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์ เสนอค่าเป็นร้อยละและเสนอค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบแบบประเมินค่า

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ห้องสมุดโรงเรียน หมายถึงห้องสมุดที่จัดบริการให้แก่นักเรียน ครู อาจารย์ ในสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายสายสามัญของโรงเรียนรัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร

ครู หมายถึงผู้ที่ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายสายสามัญของโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร

ครูสายคณิตศาสตร์ หมายถึงครูที่ทำการสอนวิชาเลขคณิต พีชคณิตและเรขาคณิต ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายสายสามัญของโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร

ครูสายพลานามัย หมายถึงครูที่ทำการสอนวิชาสุขศึกษาและพลานามัยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายสายสามัญของโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร

ครูสายภาษาไทย หมายถึงครูที่ทำการสอนหลักภาษา การใช้ภาษา และวรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายสายสามัญของโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร

ครูสายภาษาต่างประเทศ หมายถึงครูที่ทำการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศสและภาษาเยอรมันในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายสายสามัญของโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร

ครูสายวิทยาศาสตร์ หมายถึงครูที่ทำการสอนวิชา วิทยาศาสตร์ ทั่วไปในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและสอนวิชา เคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา กลศาสตร์ ไฟฟ้า ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญของโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร

ครูสายศิลปศึกษา หมายถึงครูที่ทำการสอนวิชา ศิลปปฏิบัติ (การฝีมือ) ศิลปศึกษา (วาดเขียน) ชูรกิจศิลป์ คหกรรมศิลป์ อุตสาหกรรมศิลป์ และดนตรี ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายสายสามัญของโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร

ครูสายสังคมศึกษา หมายถึงครูที่ทำการสอนวิชา ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง และศีลธรรมในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายสายสามัญของโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร